

«ΠΟΝΤΟΣ»

«ΚΑΜΙΑΝ

ΚΙ

ΑΝΑΣΠΑΛΩ»

1ο Ολοήμερο Νηπιαγωγείο Βασιλικών.

ΠΟΝΤΙΑΚΟ ΣΠΙΤΙ

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΜΑΡΙΑΝΝΑΣ
ΚΑΤΩΤΙΚΙΔΟΥ
(Αλωνακία
Κοζανης)

**ΜΟΥΣΕΙΟ
ΜΑΡΙΑΝΝΑΣ
ΚΑΤΩΤΙΚΙΔΟΥ**

Μουσείο Μαριάννας Κατωτικίδου

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΜΑΡΙΑΝΝΑΣ
ΚΑΤΩΤΙΚΙΔΟΥ

ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΜΑΡΙΑΝΝΑΣ
ΚΑΤΩΤΙΚΙΔΟΥ

**ΜΟΥΣΕΙΟ
ΜΑΡΙΑΝΝΑΣ
ΚΑΤΩΤΙΚΙΔΟΥ
(Αλωνακία
Κοζανης)**

ΠΟΝΤΙΑΚΗ ΕΝΔΥΜΑΣΙΑ

ΠΟΝΤΙΑΚΗ ΚΟΥΖΙΝΑ

ΠΕΡΕΚ

ΩΤΙΑ

ΠΙΣΙΑ

ΤΣΙΡΙΧΤΑ

ΧΑΒΙΤΣ

ΠΟΝΤΙΑΚΟΙ ΧΟΡΟΙ

ΠΟΝΤΙΑΚΗ ΛΥΡΑ

ΚΕΜΕΝΤΣΕ STRINGS

Χορδές Ποντιακής λύρας

Standard Set 0.14

<https://www.elverias.gr/deltia-typou-3/xoroi-tou-pontou>

ΠΟΝΤΙΑΚΟΙ ΧΟΡΟΙ

- ΟΜΑΛ
- ΔΙΠΑΤ
- ΣΕΡΡΑ
- ΚΟΤΣΑΡΙ

ΜΟΥΣΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

- Κεμεντζές
- Η Ποντιακή λύρα είναι το κατ' εξοχήν μουσικό λαϊκό όργανο των Ελλήνων του Πόντου που ανήκει στην κατηγορία των εγχόρδων τοξοτών μουσικών οργάνων, δηλαδή που χειρίζονται με τόξο (κοινώς δοξάρι, ποντιακά: τοξάρ). Το μήκος του κυμαίνεται από 55 μέχρι 60 εκατοστά.
- Η Ποντιακή λύρα φέρεται επίσης και με το όνομα κεμετζές (αρσενικό ο), ή κεμεντζέ (θηλυκό, η) και έγινε περισσότερο γνωστή στην Ελλάδα μετά την γενοκτονία των Ποντίων και τον ολοκληρωτικό ξεριζωμό τους την περίοδο 1922 – 1923.
- <https://www.elverias.gr/deltia-typou-3/mousika-organa>

ΜΟΥΣΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

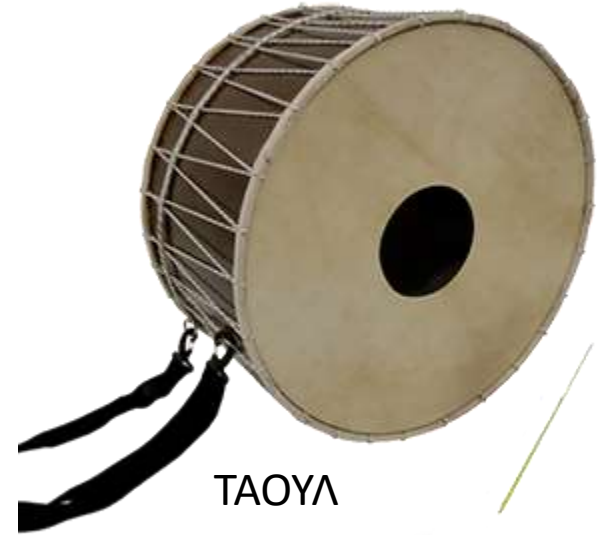
ΚΑΒΑΛ

ΚΕΜΕΝΤΖΕΣ

ΑΓΓΕΙΟΝ

ΤΑΟΥΛΑ

ΖΟΥΡΝΑΣ

Οι Άγιοι του Πόντου

- Το πλήθος των Αγίων του Πόντου, οι υπέροχες εκκλησίες, τα σκαρφαλωμένα σ' απόκρημνους βράχους ασηκηταριά και τα **λαμπρά μοναστήρια**, όπως του Αγίου Γεωργίου του Περιστερεώτα, του Αγίου Ιωάννου Βαζελώνα και το περίφημο της Παναγίας του Σουμελά, – έστω κι ερείπια – πλημμυρίζουν με υπερκόσμιο δέος την ψυχή και χαρίζουν απόμακρες ελπίδες πώς δε θα εγκαταλείψει ο θεός τους πρόσφυγες του Πόντου, ούτε θα παραβλέψει τις πρεσβείες των πονεμένων Αγίων Του!

«ΠΑΝΑΓΙΑ ΣΟΥΜΕΛΑ»

ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ

ΜΩΜΟΓΕΡΟΙ ΕΘΙΜΟ

ΧΟΡΟΣ ΜΩΜΟΓΕΡΩΝ

- <https://www.youtube.com/watch?v=IWCYxxmK394>

ΜΩΜΟΓΕΡΟΙ ΑΛΩΝΑΚΙΩΝ

ΕΘΙΜΑ ΚΑΘΑΡΑΣ ΔΕΥΤΕΡΑΣ

- Οι Πόντιες νοικοκυρές τη μέρα αυτή έπρεπε, σύμφωνα με την παράδοση, να καθαρίσουν σχολαστικά όλα τα κουζίνα σκεύη για να μην μείνει ούτε ίχνος από λίπη και «μαντζιριγμένες» τροφές.
- Η Καθαρά Δευτέρα ονομάστηκε από τους Ποντίους Σαχταροδευτέρα γιατί οι νοικοκυρές έβραζαν σε ένα καζάνι νερό με στάχτη (αλισίβα) για να πλύνουν καλά και να γυαλίσουν όλα τα μεταλλικά και ξύλινα αντικείμενα.

<https://www.pontosnews.gr/682660/pontos/paradosi/i-kathara-deytera-ton-pontion-kai-to-thodorisman/>

Κυριακή των Βαΐων

- Μετά τα [εμπόνεστα](#) και τη Σαρακοστή, ιδιαίτερη σημασία είχε η Κυριακή των Βαΐων, όταν παιδιά 10-15 χρονών έβγαιναν στους μαχαλάδες να ψάλλουν τα αντίστοιχα κάλαντα και να λάβουν αντί δώρου τα κερκέλα (κουλούρια), σακιαρλαμάδες (καραμέλες), παράδες (από τους συγγενείς) ή σπανιότερα από κάποιο μαντίλι. Τα κάλαντα διέφεραν από τόπο σε τόπο. Στην περιοχή της Ματσούκας έψελναν τα παρακάτω :

- *Βάια βάια το βαϊ,*
- *τρώμε οψάρα και χαμψίν*
- *και τ' απάν την Κερεκήν*
- *τρώμε βούτορον, τυρίν*
- *(Τ' απάν η Κερεκή , ήταν αυτή του Πάσχα.)*
- Ένα ποντιακό έθιμο της Κυριακής των Βαΐων ήταν και το βάεμαν . Το απόγευμα του Σαββάτου του Λαζάρου σε ορισμένες περιοχές του Πόντου τα παιδιά κρατώντας ένα ανθισμένο κλαδί λεύκας και ένα καλαθάκι για να βάζουν μέσα τ' αυγά που θα μάζευαν, γυρνούσαν τα σπίτια ψάλλοντας την Ανάσταση του Λαζάρου και οι νοικοκυρές τους έδιναν κουλούρια, «κερκέλια », που τα περνούσαν στο κλαδί της λεύκας, αλλά και αυγά. Στα περισσότερα όμως μέρη του Πόντου το « βάεμαν » γινόταν την Κυριακή μετά την εκκλησία. Στα Κοτύωρα τα παιδιά έψελναν και έλεγαν:

- *Βάι-βάι των Βαγιών* https://www.kallitexnikistegipontion.gr/pontiako_pasxa/
- *σέν' κερκέλ' κι εμέν ωβόν.*

ΤΟ
ΠΑΣΧΑ
ΣΤΟΝ
ΠΟΝΤΟ

- Στα χωριά της Κοζάνης τη δεύτερη μέρα του Πάσχα πηγαίνουν όλοι στα μνήματα και τραγουδούν για αυτούς που έφυγαν. Συνδέονται με αυτόν τον τρόπο με αυτούς που έφυγαν απο τη ζωή και γίνονται όλοι μαζί μέρος μιας γιορτής.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΠΟΝΤΟΥ

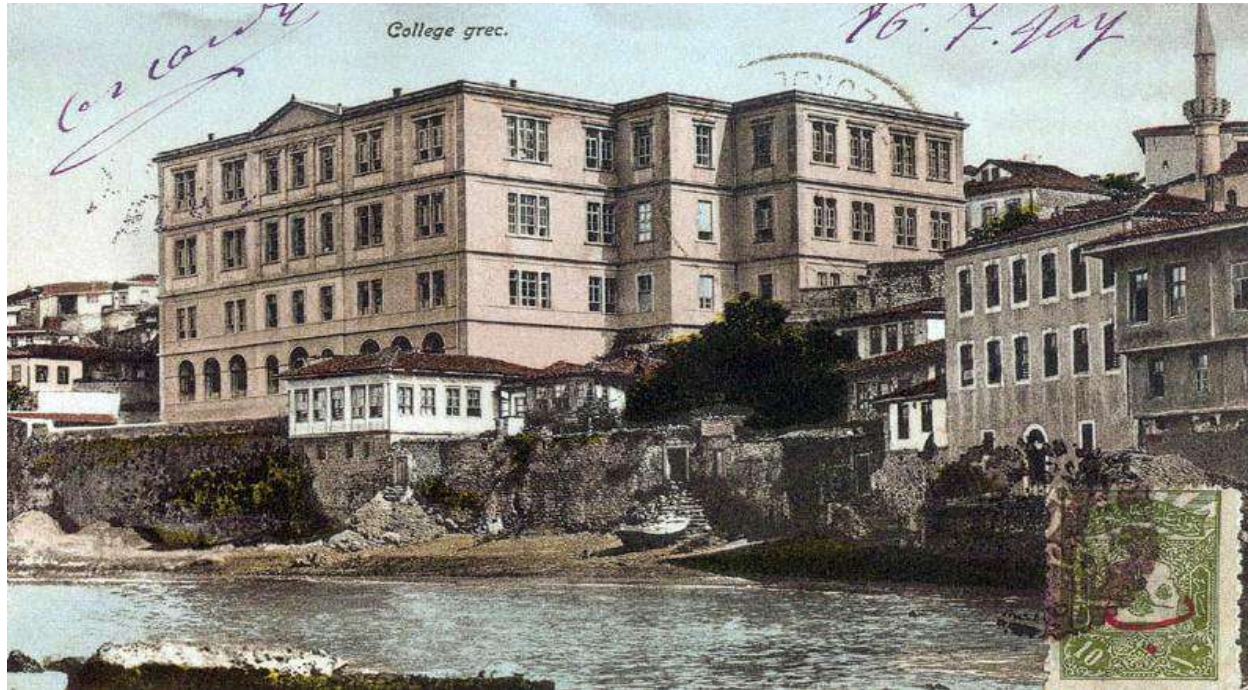
- <https://www.enosipontionpierias.gr/%CE%B4%CF%81%CE%B1%CF%83%CF%84%CE%B7%CF%81%CE%B9%CF%8C%CF%84%CE%B7%CF%84%CE%B1-1/>
- ΣΥΛΛΟΓΗ
- <https://www.enosipontionpierias.gr/%CE%BC%CE%BF%CF%85%CF%83%CE%B5%CE%AF%CE%BF/%CF%83%CF%85%CE%BB%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%AE/>

ΙΣΤΟΡΙΕΣ
ΑΠΟ
ΤΟ
ΜΟΥΣΕΙΟ

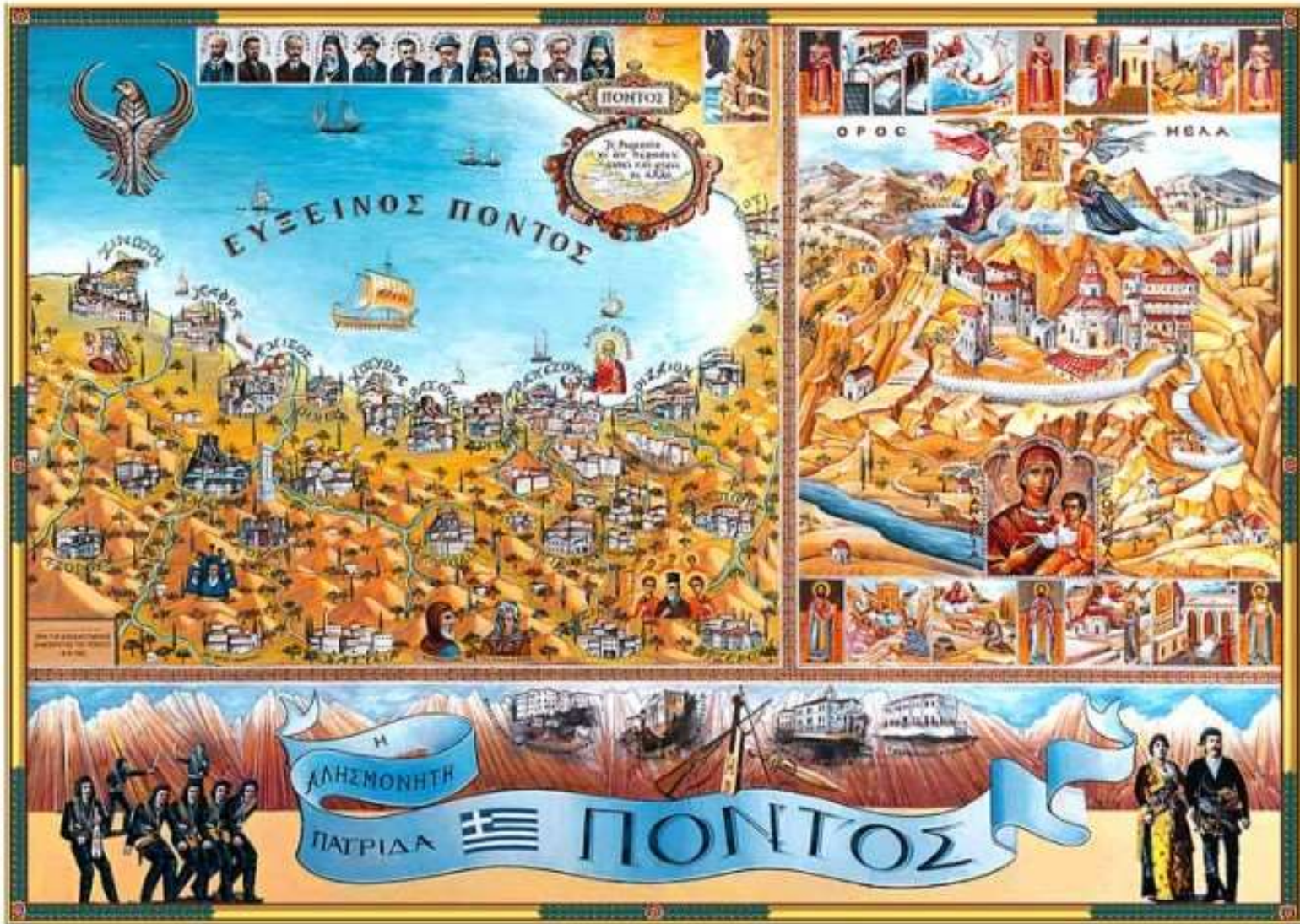
- Μία φωτογραφία από την Φάτσα Πόντου (ο διδάσκαλος Αναστάσιος Γεροντίδης και οι τελευταίοι μαθηταί της Φάτσας 1924) μου την παρέδωσε ο Χρήστος Μαρμαρίδης, από την Θεσσαλονίκη και έχει συγγενείς στην Κατερίνη.

"Ελληνικόν Φροντιστήριον Τραπεζούντος".

- Το Φροντιστήριον της Τραπεζούντας, που είχε ιδρύσει το 1682 ο μεγάλος Τραπεζούντιος δάσκαλος του Γένους Σεβαστός Κυμινήτης και λειτούργησε παρά τις αντιξοότητες μέχρι το 1922, έπαιξε σημαντικό ρόλο στην πνευματική και ηθική ανάπλαση των Ελληνοποντίων και στην ανάπτυξη της εθνικής τους συνείδησης. Στις αρχές του 20ού αιώνα δεν υπήρχε ποντιακό χωριό χωρίς δικό του σχολείο και δική του εκκλησία.

ΠΟΝΤΟΣ

ΓΕΝΟΚΤΟΝΙΑ

Ήθη και έθιμα

- Οι Έλληνες του Πόντου που ήρθαν στην Ελλάδα μετά την ανταλλαγή των πληθυσμών του 1922 έφεραν μαζί τους τα ήθη , τα έθιμα και τις παραδόσεις τους .
- Τα ήθη και έθιμα που εκδηλώνονταν και ρύθμιζαν κάθε τομέα της ζωής των Ποντίων από τις θρησκευτικές γιορτές έως την οικογενειακή ζωή και απεικονίζουν τις συνήθειες της δικής τους κοινωνίας, διατηρήθηκαν με την παράδοση από γενιά σε γενιά.

Ο Πόντος μέσα από την Τέχνη.
Πίνακες για τη Γενοκτονία.

- Μαρη Βεργουλιδου

Μαρη Βεργουλιδου

Βιβλιογραφία

- Ηλεκτρονικές πηγές:

- <https://www.elverias.gr/deltia-typou-3/xoroi-tou-pontou>
- <https://www.enosipontionpierias.gr/%CE%B4%CF%81%CE%B1%CF%83%CF%84%CE%B7%CF%81%CE%B9%CF%8C%CF%84%CE%B7%CF%84%CE%B1-1/>
- <https://www.pontosnews.gr/682660/pontos/paradosi/i-kathara-deytera-ton-pontion-kai-to-thodorisman>
- <https://www.youtube.com/watch?v=IWCYxxmK394>
- <https://www.kozanilife.gr/>
- <https://www.ethnos.gr/history/article/157404/sanshmera19maioyhmeramnhmhsthsgenoktoniastonpontionapotoystoyrkoys>
- https://atexnos.gr/19-%CE%BC%CE%B1%CE%90%CE%BF%CF%85-%CE%B3%CE%B5%CE%BD%CE%BF%CE%BA%CF%84%CE%BF%CE%BD%CE%AF%CE%B1-%CF%84%CF%89%CE%BD-%CF%80%CE%BF%CE%BD%CF%84%CE%AF%CF%89%CE%BD-%CF%80%CE%BF%CE%BD%CF%84%CE%B9/#google_vignette
- <https://www.epona.gr/%CF%80%CE%AF%CE%BD%CE%B1%CE%BA%CE%B5%CF%82-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%B3%CE%B5%CE%BD%CE%BF%CE%BA%CF%84%CE%BF%CE%BD%CE%AF%CE%B1-%CF%84%CF%89%CE%BD-%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%AE%CE%BD%CF%89/>
- Βιβλίο: Η Παναγία Σουμελά και η λύρα του Ευγένιου, Μυρσίνη Βιγγοπούλου, εκδόσεις Άθως.